

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Se adresseliste

Deres ref

Vår ref
200602483- /BSS

Dato
29. juni 2011

Høringsbrev - unntak fra forbudet mot fritidsfiske for vernede fiskefartøy som er unntatt fra kondemneringskravet

Fiskeri- og kystdepartementet sender med dette på høring forslag om å åpne for at vernede fiskefartøy som er unntatt fra kondemneringskravet i strukturordningene, kan få adgang til å drive fiske i samme utstrekning som fritidsfiskere.

Bakgrunnen for forslaget er at Miljøverndepartementet har anmodet Fiskeri- og kystdepartementet om å vurdere hvorvidt verneverdige fiskefartøy som er unntatt fra kondemneringskravet kan få drive fritidsfiske. Disse fartøyene eies i det vesentlige av frivillige organisasjoner mv. med svak økonomi. Det er kostbart for slike organisasjoner å sette i stand og vedlikeholde fartøyene i samsvar med gjeldende antikvariske retningslinjer. Fritidsfiske vil kunne gi noe inntekter til vedlikehold av slike verneverdige fartøy.

Høringsfrist er satt til **1. oktober 2011**.

1. Gjeldende rett

Det er i utgangspunktet forbudt å drive enhver form for fiske med fiskefartøy som er unntatt kondemneringskravet i strukturordningene for havfiske- eller kystfiskeflåten.

For kystfiskeflåten er dette forankret i forskrift av 7. november 2003 nr. 1309 om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten § 8 tredje ledd:

"Det kan gjøres unntak fra kravet om kondemnering av det uttatte fartøyet når det har antikvarisk verdi eller kan brukes til allmenntilgode formål, til foreningsarbeid eller lignende. Fartøyet skal i så fall være registrert i Skipsregisteret, og det skal tinglyses at fartøyet ikke kan nyttes til fiske, ikke kan gjeninnføres i registeret over norske fiskefartøy og ikke kan selges til utlandet uten Fiskeridirektoratets samtykke."

For havfiskeflåten er det forankret i forskrift 4. mars 2005 nr. 193 om strukturkvoteordning mv. for havfiskeflåten § 6 fjerde ledd:

"Det kan gjøres unntak fra kravet om kondemnering av det uttatte fartøyet når det har antikvarisk verdi. Fartøyet skal i så fall være registrert i Skipsregisteret, og det skal tinglyses at fartøyet ikke kan nyttes til fiske, ikke kan gjeninnføres i registeret over norske fiskefartøy og ikke kan selges til utlandet uten Fiskeridirektoratets samtykke."

Dette forbudet gjelder imidlertid ikke for alle havfiskefartøy som er unntatt fra kondemneringskravet etter tidligere strukturordninger, bl.a. enhetskvoteordningen. For enkelte slike fartøy er det satt vilkår som:

"Fartøyet tillates ikke brukt i forbindelse med fiskeri-/fangstnæringen. Øvrig bruk av fartøyet i kommersiell sammenheng tillates kun der hele inntekten anvendes til fartøyets drift og vedlikehold."

Fartøy som har slike vilkår kan drive et såkalt fritidsfiske.

Fritidsfiske er regulert i havressursloven. I § 22 tillates bruk av følgende redskaper i fritidsfiske:

- håndsnøre, fiskestang eller lignende håndredskaper
- én maskindreven jukse eller dorg,
- garn med en samlet lengde på inntil 210 meter,
- liner med inntil 300 angler eller
- inntil 20 teiner eller ruser.

Etter havressursloven § 23 kan det fra fartøy som driver fritidsfiske omsettes fangst for inntil kr 50 000,- pr år. Omsetningen må skje gjennom et salgslag.

Vi har videre enkelte bestemmelser som fastsetter begrensninger på fiske fra ikke-merkeregistrerte fartøy eller fra land. Verneverdige fartøy som er unntatt fra kondemneringskravet er ikke merkeregistrerte og vil derfor omfattes av disse begrensningene. For eksempel kan det pr. kalenderår maksimalt landes 1000 kg torsk for omsetning fra slike fartøy, og det er forbudt å fiske rognkjeks i de tre nordligste fylkene. Det gjelder også begrensninger i kongekrabbefisket og redskapsbegrensning i makrellfisket, jf forskrift av 26. februar 2010 nr 252 om begrensninger i fisket etter torsk, rognkjeks, makrell og kongekrabbe med ikke-merkeregistrerte fartøy eller fra land.

2. Bakgrunn for forslaget

Bakgrunnen for forslaget er Miljøverndepartementets henvendelse til Fiskeri- og kystdepartementet, hvor de ber om at strukturerte fiskefartøy med antikvarisk verdi, får tillatelse til å drive fiske i samme utstrekning som fritidsfiskere (fritidsfiske). Det dreier seg i praksis om fartøy som er fredet eller vernet (verneverdige) etter kulturminneloven.

Miljøverndepartementet trekker frem flere grunner til at disse fartøyene bør kunne drive fritidsfiske. Det er i stor grad frivillige organisasjoner og ildsjeler som eier og driver de verneverdige fiskefartøyene. Når fartøy blir fredet eller vernet, er det et krav om at fartøyene må istandsettes og vedlikeholdes i samsvar med strenge antikvariske retningslinjer. Dette er kostbart. Et fritidsfiske vil kunne gi noe inntekter for eierne. Inntekter er avgjørende for vedlikehold og istandsetting av de fartøyer det gjelder. Dessuten vil et fritidsfiske bidra til at fartøyene og redskapene om bord blir benyttet. Det er også viktig i vedlikeholdsøyemed. Miljøverndepartementet viser også til at man gjennom bruk vil kunne formidle fiskerinæringens kulturhistorie på en egnet måte.

Formålet er altså å legge til rette for at eierne får noen inntekter, og at fartøyene blir ivaretatt og brukt.

3. Fredede/vernede fartøy

I dag er det 60 fiskefartøy som har status som verneverdige og som er unntatt fra kondemneringskravet. Miljøverndepartementet anslår at det i fremtiden sannsynligvis vil være aktuelt å verne ytterligere 20 nye fiskefartøyer.

Gamle fiskefartøy vernes på grunn av deres kulturelle verdi og egenskap som fiskefartøy. Riksantikvaren kan *fred* et fartøy i medhold av kulturminneloven eller etter søknad godkjenne et fartøy som *vernet*. Strukturerte fiskefartøy vil være unntatt krav om destruksjon dersom det *fredes* eller godkjennes som *vernet*. Godkjenning av status som vernet kan innvilges etter søknad der Riksantikvaren foretar en kulturhistorisk faglig vurdering av båten; det vektlegges representativitet basert på byggested, båttype (størrelse og byggemåte, bruksområde og brukstype). En slik godkjenning forplikter til å vedlikeholde og istandsette båten i samsvar med antikvariske retningslinjer.

4. Fiskeri- og kystdepartementets vurdering

Formålet med strukturvoteordningen er å redusere fangstkapasiteten i fisket for å bedre driftsgrunnlaget for det enkelte fartøy. Det er et vesentlig poeng at fartøy som er

tatt ut av fiske gjennom strukturordningene ikke skal komme inn igjen i fiske og beskatte fiskeressursene. Å gi tillatelse til at kondemnerte fartøyer gjeninnføres i merkeregisteret, vil undergrave dette formålet.

Det legges til grunn at det med verneverdige fiskefartøy i det vesentlige vil bli drevet et kystnært fiske. Som alt annet fritidsfiske i kystnære farvann er det en utfordring i forhold til vern av kysttorsk. For øvrig vil ethvert fiske innebære en øket beskatning av landets fiskeressurser.

Ervervsmessig fiske er underlagt mer omfattende reguleringer enn fritidsfiske. Regulering av fritidsfisket er stadig gjenstand for debatt, delvis fordi det beskatter ressurser med problematisk bestandsutvikling, delvis fordi man ikke har oversikt over hva og hvor mye som fiskes, og delvis fordi dette fisket reduserer yrkesfiskernes fangstgrunnlag.

Det er vanskelig å anslå med sikkerhet hvor mye eller hvilke fiskeslag som vil bli høstet med de verneverdige fiskefartøyene, men det aktuelle kvantumet vil uansett være begrenset så lenge det dreier seg om fritidsfiske. For det første dreier det seg om et begrenset antall verneverdige fartøy. For det andre vil alle begrensningene som gjelder for fritidsfiske i eller i medhold av havressursloven, gjelde også for disse fartøyene, jf. beskrivelse av gjeldende under pkt. 1 ovenfor. Noen av de aktuelle fartøyene har dessuten fra før adgang til å drive fritidsfiske fordi de er strukturert i henhold til eldre strukturordninger hvor det ikke var oppstilt noe totalt fiskeforbud.

Fiskeri- og kystdepartementet mener at det er et klart behov for å tillate et visst fiske. Et fiske fra vernede fiskefartøy vil være i samsvar med og bidra til å oppfylle vedtatte strategier og målsetninger for formidling og opplevelse knyttet til kyst- og fiskekultur.

Det påligger Fiskeri- og kystdepartementet et ansvar for å ivareta og bygge opp vår fiskerikultur. Departementet vil i den forbindelse vise til Regjeringens handlingsplan for kystkultur som startet opp som et samarbeid mellom Fiskeri- og kystdepartementet, Kultur- og kirkedepartementet og Miljøverndepartementet med underliggende direktorater, jf St.meld. nr. 26 (2006-2007). Handlingsplanen skal:

- *Bidra til at kystkulturen i sterkere grad blir verdsatt som en sosial, kulturell og miljømessig og økonomisk ressurs*
- *Samordne sektorenes virkemidler for forvaltning, vern og bruk, formidling og dokumentasjon av kystkulturen og arbeide frem konkrete prosjekter og samarbeidstiltak.*

Et av handlingstiltakene er også at Fiskeri- og kystdepartementet vil være i dialog med Riksantikvaren om kulturarvprosjektet i skjæringsfeltet fiskeri, havbruk, kyst og reiseliv.

Fiskeri- og kystdepartementet mener at kulturvern hensynene i denne saken er så sterke at det bør åpnes for fritidsfiske fra verneverdige fartøy selv om det kan føre til

noe økt beskatning. Det vil uansett bare være aktuelt med et relativt begrenset fiske fra de aktuelle fartøyene.

5. Utforming av ordningen

Forslaget innebærer at strukturforskriften for havfiskeflåten § 6 og strukturforskriften for kystfiskeflåten § 8 endres slik at vernede fiskefartøy som er unntatt kondemneringskravet kan drive et fritidsfiske slik det er hjemlet i havressursloven §§ 22 og 23.

Fiskeri- og kystdepartementet har vært i dialog med Fiskeridirektoratet og salgslagene om hvordan en slik ordning kan utformes. Departementet har blant annet vurdert en egen søknadsordning for å få adgang til å drive fritidsfiske med verneverdige fiskefartøy.

Fiskeridirektoratet har gitt uttrykk for at de er enige i at vernede fiskefartøy unntatt kondemneringskravet bør kunne drive et fritidsfiske. De anser det imidlertid for lite formålstjenlig å opprette en egen søknadsordning om å delta i fritidsfiske.

Fiskeri- og kystdepartementet deler Fiskeridirektoratets oppfatning om at ordningen bør utformes på en enklest mulig måte. Det primære vil være at Fiskeridirektoratet får oversikt over hvilke verneverdige fartøy som det er aktuelt å drive fritidsfiske med, og at fisken omsettes gjennom salgslagene etter gjeldende retningslinjer.

Det er Riksantikvaren som har gitt fiske-/fangstfartøy formell status som verneverdige fartøy. Departementet mener derfor at Riksantikvaren er rette vedkommende til å identifisere aktuelle fartøy. Dette kan gjøres ved at Riksantikvaren sender oppdaterte lister over aktuelle fartøy til salgslagene og Fiskeridirektoratets kontrollseksjon minst to ganger i året. Det må påhvile fartøyenes eiere å føre oversikter og regnskap som viser når det har vært fisket med fartøyene, hvor mye som er fisket og hva fangsten er benyttet til. På forespørsel må oversikter og regnskap kunne fremlegges for Fiskeridirektoratet.

Fiskeriforvaltningen har et behov for å informere de aktuelle fartøyeierne om regelverket som gjelder for fritidsfiske, herunder at de må forholde seg til salgslagene ved all form for omsetning av fangsten. Det kan derfor være hensiktsmessig at Fiskeridirektoratet sender et orienterende brev til alle berørte fartøyeiere, på grunnlag av listene fra Riksantikvaren. I brevet bør man også be fartøyeier bekrefte hvorvidt vedkommende ønsker å drive fritidsfiske med fartøyet, før forvaltningen effektuerer adgangen til fritidsfiske.

6. Forslag til forskriftsendringer

Endring i forskrift av 7.november 2003 om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten:

§ 8 tredje ledd (endret) skal lyde:

Det kan gjøres unntak fra kravet om kondemnering av det uttatte fartøyet når det har antikvarisk verdi eller kan brukes til allmenntilgode formål, til foreningsarbeid eller lignende. Fartøyet skal i så fall være registrert i Skipsregisteret, og det skal tinglyses at fartøyet ikke kan nyttes til fiske, ikke kan gjeninnføres i registeret over norske fiskefartøy og ikke kan selges til utlandet uten Fiskeridirektoratets samtykke. *Dersom fartøyet er fredet i medhold av kulturminneloven § 14a eller vernet av Riksantikvaren, kan det likevel nyttes til sports- og rekreasjonsfiske etter havressursloven §§ 22 og 23 dersom det er tinglyst at det kan nyttes til slikt fiske.*

Endring i forskrift av 4. mars 2005 om strukturkvoteordning mv. for havfiskeflåten

§ 6 fjerde ledd (endret) skal lyde:

Det kan gjøres unntak fra kravet om kondemnering av det uttatte fartøyet når det har antikvarisk verdi. Fartøyet skal i så fall være registrert i Skipsregisteret, og det skal tinglyses at fartøyet ikke kan nyttes til fiske, ikke kan gjeninnføres i registeret over norske fiskefartøy og ikke kan selges til utlandet uten Fiskeridirektoratets samtykke. *Dersom fartøyet er fredet i medhold av kulturminneloven § 14a eller vernet av Riksantikvaren, kan det likevel nyttes til sports- og rekreasjonsfiske etter havressursloven §§ 22 og 23 dersom det er tinglyst at det kan nyttes til slikt fiske.*

Vi vil be om høringsinstansenes merknader innen **1. oktober 2011**.

Med hilsen

Vidar Landmark
ekspedisjonssjef

Christian Wormstrand
fung. avdelingsdirektør

Høringsinstanser:

Miljøverndepartementet
Nærings- og handelsdepartementet
Riksantikvaren
Fiskeridirektoratet
Sjøfartsdirektoratet
Finnmark fylkeskommune
Troms fylkeskommune
Nordland fylkeskommune
Nord-Trøndelag fylkeskommune
Sør-Trøndelag fylkeskommune
Møre og Romsdal fylkeskommune
Sogn og Fjordane fylkeskommune
Hordaland fylkeskommune
Rogaland fylkeskommune
Vest-Agder fylkeskommune
Aust-Agder fylkeskommune
Telemark fylkeskommune
Vestfold fylkeskommune
Østfoldfylkeskommune
Akershus fylkeskommune
Buskerud fylkeskommune
Oslo fylkeskommune
Norges Fiskarlag
Norges Kystfiskarlag
Fiskebåteredernes forbund
Pelagisk Forening
Norges Råfisklag
Norges Sildesalgslag
Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag
Vest-Norges Fiskesalgslag
Rogaland Fiskesalgslag
Skagerakfisk
Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening
Norske Sjømatbedrifters Landsforening
Fiskekjøpernes Forening
NHO Reiseliv
Landsorganisasjonen i Norge
Norsk Sjømannsforbund
Norsk Sjøoffisersforbund
Norsk Maskinistforbund
Innovasjon Norge
Finansnæringens Fellesorganisasjon
World Wide Fund for Nature (WWF), (Verdens Naturfond)
Norges Naturvernforbund